

Hva sier årsmeldingen fra storfekjøttkontrollen om Norsk Highland Cattle?

1. Utvikling av antall mordyr siden 2010 viser det har vært en jevn stigning in antall, kun en liten reduksjon i 2012

Tabell 3: Utvikling av antall mordyr; Highland Cattle

2010	2011	2012	2013	2014	2105	2106	%økning 2015-2106
784	887	845	933	990	1086	1240	14

Våre 1240 registrerte mordyr utgjør kun 1,7 % av alle mordyr registrert i kontrollen.

Tabell 4: Antall mordyr.

Mordyr	Andel med innrapp kalving %	Stambokførte mordyr
1240	61	532

Avviket på antall mordyr med kalving her kan skyldes etterslep i registrering inn i kontrollen før fristen, men likevel har vi en relativt lav andel mordyr med innrapportert kalving. Gjennomsnittet for alle mordyr, uansett rase, er oppgitt med 80 % andel med innrapportert kalving. Spørsmålet er om det er mangelfull registrering eller faktisk en god del «tomme» mordyr der ute i besetningene?

2. Den fylkesvise fordelingen av Highland Cattle viser nasjonal spredning av registrerte dyr.

Tabell 5: Mordyr av ulike raser.

Fylke	Mordyr totalt	highland
Østfold	2 610	16
Akershus/ Oslo	3 200	48
Hedmark	9 349	43
Oppland	11 626	98
Buskerud	5 049	45
Vestfold	3 207	9
Telemark	2 571	67
Aust-Agder	1 338	33
Vest-Agder	2 331	156
Rogaland	8 858	254
Hordaland	1 858	94
Sogn og Fjordane	957	41
Møre og Romsdal	3 044	22
Sør- Trøndelag	3 961	43
Nord- Trøndelag	8 096	202
Nordland	4 427	43
Troms	751	26
Finnmark	68	
Sum	73 301	1 240

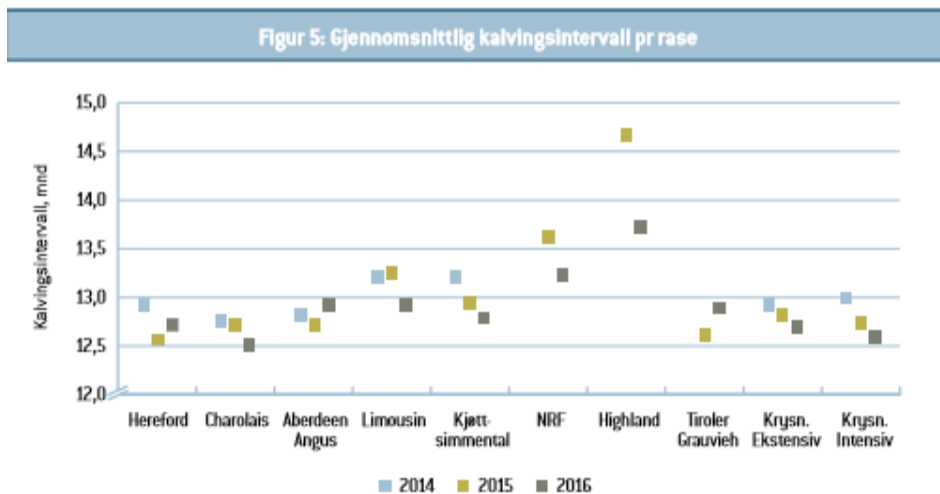
Her ser vi at vi finner Highland Cattle i hele landet med unntak av Finnmark. Rogaland troner på topp med flest registrerte dyr, 254 mordyr, etterfulgt av Nord-Trøndelag med 202 mordyr. En må huske at dette er kun dyr som er registrert i Storfekjøttkontrollen.

3. Kalving og kalvingsintervall

Tabell 7 viser data for alder ved første kalving og kalvingsintervallet. Det er ikke uvanlig å vente med første kalving hos Highland Cattle til de er 3 år (36 mnd), men ved riktig fôring, avl, stell og tilsyn kan også denne rasen klare å kalve ved yngre alder. Som vi ser av statistikken er gjennomsnittet ved første kalving 29,9 måneder, mot 26,4 for alle raser. Samme tabell viser også kalvingsintervallet, altså antall måneder mellom kalvinger. Her er det bare 575 mordyr som har nok registrerte data til å bidra til utregningen, og disse hadde gjennomsnittlig kalvingsintervall på 13,7 måneder. Dette er bra, men likevel bør målet for de fleste å ha kalvingsintervall på 12 måneder.

Rase	Alder ved første kalving (mnd)	Antall kviger	Kalvingsintervall (mnd)	Antall kyr
Highland	29,9	141	13,7	575
Landet	26,4	15 775	12,8	41 642

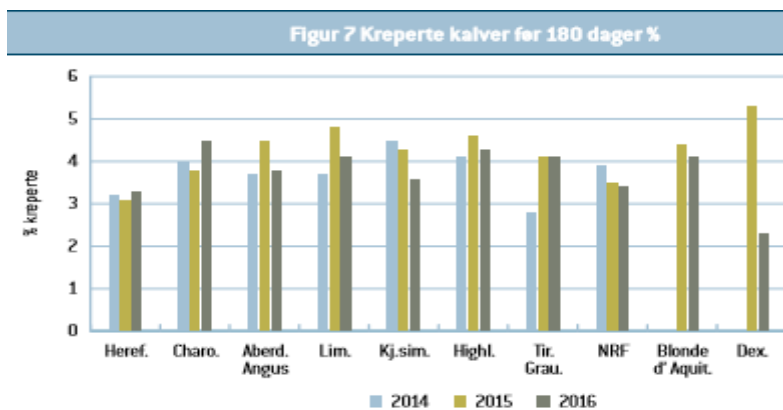
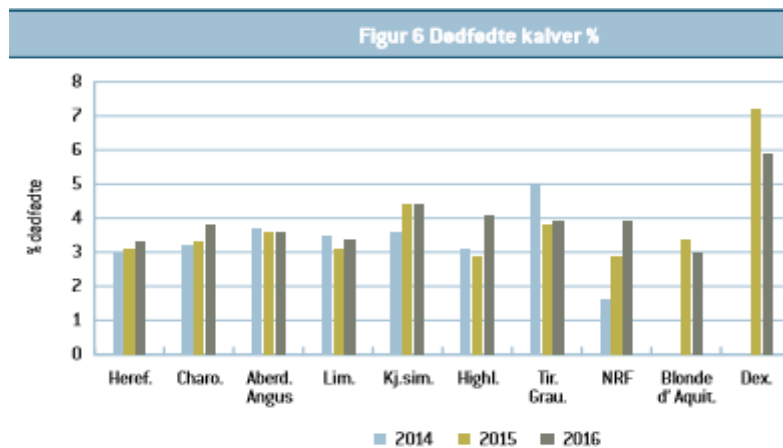
Sammenlignet med de andre rasene, er Highland Cattle registrert med noe lengre kalvingsintervall (Figur 5).

Statistikk på kalvedødelighet er en viktig indikator på hvilke rutiner vi har rundt kalving for å sikre tilsyn rundt kalving, inkludert stell og oppfølging av ku og kalv etter fødselen.

Rase	Antall kalvinger	Antall fødte	Antall levendefødte	Dødfødte i %	Kreperte før 180 dager i % ¹	Tvillingfødsler i %
Highland	822	822	788	4,1	4,3	0,2

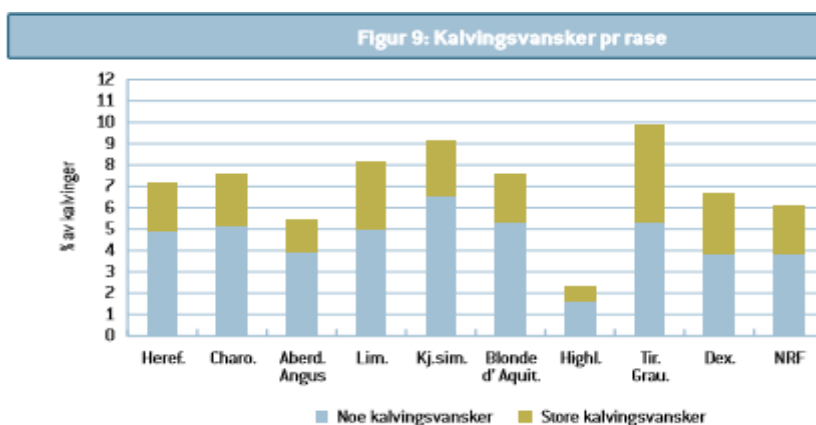
Gjennomsnittet for alle raser er 3,5 % dødfødte og 3,9 % krepert før 180 dager. Vi ser her at vi mister flere kalver enn gjennomsnittet både som dødfødte og krepert før 180 dager. Noen av de kalvene som er registret som dødfødte kan faktisk være levendefødte, men døde kort tid etter av flere grunner uten at den er sett levende. I 2016 er faktisk bare to andre raser som har dårlige statistikk for dødfødte enn oss, og det blir spennende å følge med på denne statistikken de neste årene (Figur 6).

Tabell 10 viser noe om kalvingsforløpet. Her er det kun 822 kalvinger som registrert, og av dette er det kun registrert fødselsvekt på 75 oksekalver og 65 kvigekalver. Rasen har lav andel kalvingsvansker sammenlignet med landsgjennomsnittet for alle raser, hvor det er registrert 4,5 % noe kalvingsvansker, og 2,5 % store vansker (Figur 9).

Tabell 10: Kalvingsvansker og fødselsvekter

Rase	Kalvinger	Noe kalvingsvansker, %	Store kalvingsvansker, %	Hanndyr Fødselsvekt ¹	Hanndyr Antall	Hunndyr Fødselsvekt ¹	Hunndyr Antall
Highland	822	1,6	0,7	27,5	75	26,7	65

4. For seminstatistikk var det for få registreringer til at det ble nevnt i årsmeldingen.

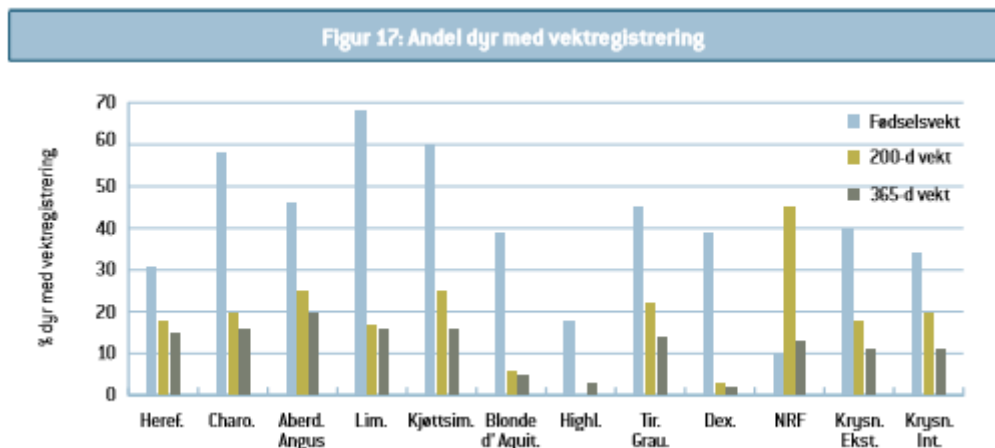
5. Slakteresultater.

Tabell 12: Slakteresultater Ung okse						
Rase	Antall slakt	Slaktevekt (kg)	Klasse	Fettgruppe	Alder v/slakt (mnd)	Slaktetilvekst (g/dag)
Highland	141	160	4,4 (0-)	4,9 (2)	23,7	244

Det er kun registrert 141 antall slakt av klassen: Ung Okse. For å komme i denne klassen er alderen mellom 300 og 730 dager. For å bli ført opp i denne tabellen må dyret har registrert fødselsvekt (75+65) for å kunne beregne slaktetilvekst.

Andre tilvekster og vekter er det ikke beregnet for rasen da det er veldig få registreringer for 200 og 365 dagers-vekter. For de 140 dyra med fødselsvekt var det ikke registrert noen 200-dagersvekt og bare 11 365-dagersvekt.

Tabell 21: Vektregistreringer						
Rase	Fødselsvekt		200-dagersvekt		365-dagersvekt	
	Antall	% ¹	Antall	% ¹	Antall	% ²
Highland	140	18	0	0	11	3

Oppsummering.

Statistikk blir aldri bedre enn det tallmaterialet den er beregnet ut i fra. Få dyr er med kontrollen og dermed blir tallene her nokså usikre i forhold til den nasjonale flokken. Foreningen ønsker at flere skal registrere i storfekjøttkontrollen slik at vi får bedre innsikt i hvilke dyr vi har i Norge, og etablere gode gjennomsnittstall for rasen. Storfekjøttkontrollen er et veldig godt verktøy til å holde orden på besetningen og den har mange nyttige funksjoner. Det også nyttig for foreningen og rasen og se hvordan den måler seg mot de andre rasene, men dette blir kun gyldig når vi oppnår sammenlignbar andel registreringer.

Siv Meling, 26.04.2017